

1886

Budapest, 1885.

Ötödik évfolyam 14. szám.

Péntek, augusztus 7.

KIADÓHIVATAL:
Budapest, Gyöngyök-utca 9. sz.
Ide czimzandók az előfizetési
pénzek, hirdetések és nyilttérlek.
M megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 " — " "
Negyedévre 1 " 50 "
Egyes számok 12 krért
az elárúsító helyeken kaphatók.

NÉP JOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, VIII., Vas-utca 13. sz.
Ide küldendő a lap szellemi
részét illető minden közlemény.
M megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 " — " "
Negyedévre 1 " 50 "
Egyes számok 12 krért
az elárúsító helyeken kaphatók.

Hogy áll a világ.

Itthon. Két uralkodó találkozik e napokban Gasteinban, Ausztria-Magyarország császár- királya és a német császár. Augusztus 6-án nyújtják egymásnak jobbukat, s az alatt a miniszterek is szíjják a békepipát — Bismarck és Kálnoky, tehát mégis van mindig politikai háttere, az ily, még oly magánjellegű látogatásnak is. Bismarck belefűjt a trombitába, Kálnoky jobb szemébe vágta a monoklit s nyargalt sebtében Gasteinba. Meg lesz tehát a vámunió Németországgal? Ezt vitatják most a lapok. Különböző béke és csönd uralg „itthon”. De úgy látszik, hogy helyesen használják fel az országban e békét. Teljes elismeréssel tartozunk azon férfiaknak, a kik a magyarosítási mozgalom élére állottak, kik nem csak a magyarság védelmére, de terjesztésére is üdvös hatású kulturegyletek megalapításán fáradoztak. Most a különféle kulturegyletek

kongresszusra fognak összegyűlni, a melynek célja lenne egyöntetű munkálkodásra az elvek megállapítása, a mozgalom országos és egyetemes természetének manifestálása és ez által a buzgalom erősítése. Ha mi látjuk is a működő egyletek hatását az országban, mégis azt mondjuk figyelemzetőleg, hogy a magyarosításnál a legnagyobb óvatossággal kell eljárni, lehetőleg a nemzetiségeket nem provokálni, nem erőszakolni senkire sem a magyar nyelvet, mire a hirtelen lobbanó magyar politikusoknak a jelek szerint nagyon nagy hajlamuk van. Nekünk nem kellene egyáltalán kulturegylet az országban — ha józan politikát követne az állam, ha a népjólétnek emelése, a vagyonosodás előmozdítása, az alkotmányos szabadság kiterjesztése volna az, a mi a kormányt vezetné. Mindez jobb kortese volna a magyarságnak, mint erőszak és kényszer.

Boldog és megelégedett államnak polgárai nem vágyakoznak más jogai alá, ha az alkotmányos szabadságon kívül a jólét áldásait élvezhetik. Akkor hiába hangzik el az izgatók lármája, ha a valószínű az mondja, hogy a nép elégedett és boldog. Adjon az állam a népnek szabadságot, jólétet, mentse meg a nemzetet a zsidóktól, a Rothschild-dinastiától és a boldog nép szívesen adja cserébe a jólétért nyelvét Magyarországnak.

Olaszország gyarmatpolitikája az ottani külügyminiszteriumban beállott változás következtében ismét igen élénk eszmecsere tárgyát képezi; az a kérdés, vajjon mi a célja az olaszok afrikai foglaltsainak és mily előnyökkel vannak ezek egybekötve. Hivatalos oldalról, Depretis ismert nyilatkozataival egybehangzólag, azt állítják, hogy

Mancini visszalépése nem változtat az afrikai politikán és ez az állítás igaz is. A kormány programja a körülményekhez való alkalmazkodás elvén alapul és ha a program egyes pontjaira talán nagyobb súlyt fognak fektetni, mint eddig, ha bizonyos célok jobban szem előtt fognak tartatni, az még nem tekinthető a program megváltoztatásának. A miniszterelnökhöz közel álló lapokban található is már erre vonatkozó czélzások. Így a Popolo Romano a következőket írja: Teljesen egyetértünk a Massauah feletti tényleges uralommal; nincs kifogásunk az ellen, hogy az ottani vámhivatalok Egyiptommal egyetértőleg bizonyos időközökben felváltassanak, ha beigazoltatik, a miben egyelőre kételkedünk, hogy ez az intézkedés szükséges és elegendő arra, hogy egy szabad kikötő terület berendezésének segélyével, a belföldi kereskedelem Massauahba összpontosíttassék; nincs kifogásunk az ellen, hogy Massauah,

maradt parancsnokok és polgári főhivatalnokok között folytonos súrlódás tapasztalható. Ferry a volt miniszterelnök is hozzászólt s kimutatni igyekezett, hogy ő a Franciaország helyes politikáját csinálta, hogy a köztársaság kénytelen gyarmatosítani, mivel most minden mivel nemzet hozzáfog gyarmatok létesítéséhez.

Anglia. Az afgáni kérdés békésebb stadiumba lépett. Az angol alsóházban hosszabb vita tárgyát képezte Drummond egyiptomi és konstantinápolyi küldetése. A kormány megtagadta ugyan az utasítások előterjesztését, de a nyilatkozatokból kitűnik, hogy Anglia immár a szultánnal egyetértve akar próbát tenni az egyiptomi kérdés rendezésére. Ezt előkészíteni lesz hivatva Drummond Woeff úr Konstantinápolyban, hol megérkezését nagy érdeklődéssel várják e napokban, mert kíváncsiak tudni, minő lesz tulajdonképen az a szerep, melyet a Salisbury-kormány a fenforgó ügyben

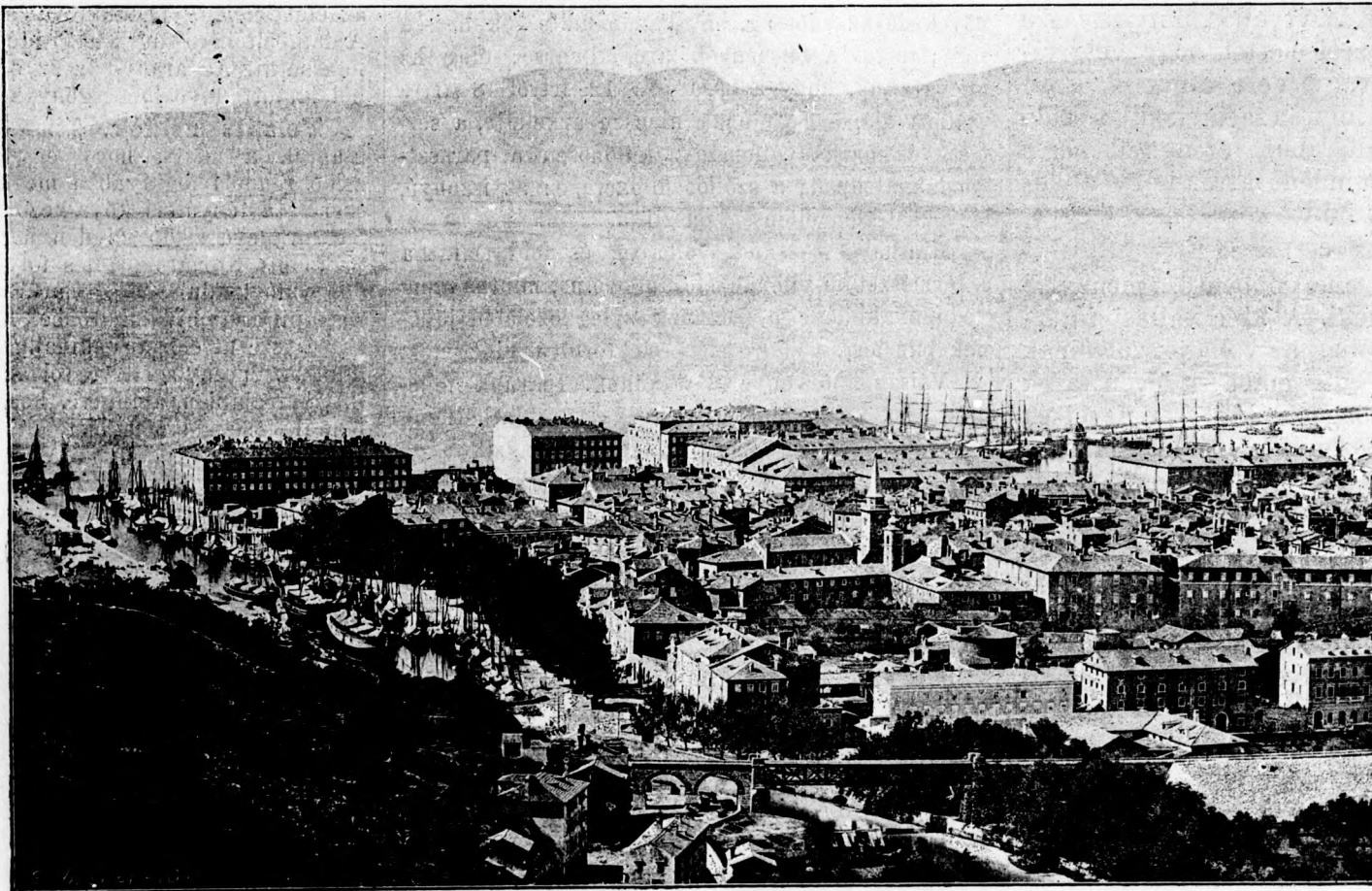
Törökországnak juttatni óhajt. Konstantinápolyból érkezett hírek szerint Anglia a portának a legbensőbb szövetséget ajánlotta föl és a szultán elé ebben a tekintetben komoly előterjesztéseket tettek.

Oroszország.

Itt igen gyanús szemekkel nézik, hogy Anglia Törökországgal paktázik. Az oroszoknak nincsen nyére, hogy Törökország Egyiptomban ismét tekintélyre jusson és pedig Anglia segítségével. És éppen mert az orosz kormány tartózkodó viselete gyanús a török szultán előtt, ez utóbbi még nem adott

határozott választ Anglia ajánlatára. — Ugy látszik, hogy ebből aligha nem fog ismét afféle keleti kérdés, mint a világtörténelem tengeri kigyója, megszületni.

Spanyolország. Hogy a kolera mily áldozatokat követel még mindig e szerencsétlen országban, legjobban mutatják a legközelebbi távirati tudósítások, melyek szerint a lefolyt huszonegy óra alatt 4113 koleraeset fordult elő az országban, melyek közül 1668 halállal végződött. Hogy a járvány ezen makacssága Spanyolországban nem véletlen, az nem szenved kétséget. Oka annak a forró klíma mellett a spanyol egészségügyi viszonyok primitív volta. A spanyol néptisztatálansága és babonásága a legjobb délgejtője e járványnak. Visszariasztó például szolgálhat ez különösen fővárosunk előjáróságának, mert Budapest még normalis viszonyok között is valóban megrendítő statistikáját tünteti fel a haláloszámoknak. Azért jó lesz a király-utczai, dob-utczai, szerencsen utczai keleti állapotokat idejekorán megszüntetni.

Fiume látképe a Belvedereből tekintve.

Asszeb, Beilul és Adem vagy Perim között, minél előbb távirati összeköttetés létesíttessék; nincs kifogásunk egy oly vasút építése ellen, mely Monkullot és Arkikot összeköti Massauahval; végre támogatni fogjuk mindazon intézkedéseket, melyek Massauah egészségügyi, gazdasági és kereskedelmi viszonyai érdekében történni fognak. Ez a hatás, melyen túl nem mehetünk és tanácsoljuk a kormánynak, hogy ezt ne is tegye. Szóval, a status quo javítása és nem alapjából való felforgatása legyen jelenlegi programunk; a jövő programját meg lehet majd állapítani annak idejében, a szerint, a mint Egyiptomban és Szudánban fejlődnek az események.

Franciaországban az utolsó kamaraiülések tartattak meg, melyeken a köztársaság kalandos kezdeményezései és a sok kellemetlenségek, melyek a francia csapatokat különösen Tonkingban érték, éles vita tárgyává tettek. A volt kormány kapkodó és részben ellentétes utasításainak tulajdonítják azt, hogy Bouet, Harmaud, Millot, Dugenne és Merlinger parancsnokok elkedvetlenítve visszatértek Franciaországba s hogy a Tonkingban

A vallástalan állam.

Lehet-e még valaki előtt titok, hogy a mai államoknak azon nagymérvű elzsidósodása, mely előtt szemet nem hunyhat, még a legvadabb zsidóbarát sem, csak a kereszténység alapelveinek megtagadása, a kereszténység saját vallásához való ragaszkodásának nagymérvű meglazulása által lett lehetővé.

S a zsidók nagyon értettek minden időben azon mesterséghez, hogy e tüneteket előidézzék, minden mozgalmat, keletkezett légyen az bármely okból, siettek ezen irányba terelni.

Ott van a mult század nagy francia forradalma! Ennek dühe különösen a vallás s azok szolgálai ellen is irányult. Kétségtelen igaz, hogy a templomok is a sáros földön állanak, nem lehet tehát azokat még a legnagyobb gonddal sem megőrizni teljesen, hogy a föld porával ne érintkezzenek. De hát a zsinagógák sem lebegnek a levegőben; lehetetlen tehát elzárkózni azon tény tanúsága elől, hogy míg a nagy forradalom a keresztény vallás szolgálainak vérében gázolt, sorra pörkölte fel a keresztény templomokat, addig egyetlen rabbinak sem görbült meg hajaszála sem, egyetlen zsinagógát sem dúlt fel az eszeveszett vad tömeg.

Mindenkinek be kell ismerni a zsidó éles elméjét s kitartását azon módok megkeresésében s alkalmazásában, melyek hatalmának öregbítésére, világ-uralmának megalapítására alkalmasak. Azért a zsidóság rég felismerte annak megdönthetetlen igazságát, hogy a nemzetek fentartó elemét kivált képen a vallás képezi. A vallás annyira össze van forrva a nemzeti léttel, hogy vele virágozik, erősödik, vagy vele tűnik el. Ezen igazság felismerése folytán ragaszkodik a zsidó annyira saját vallásához, ezen felismerés folytán követ el mindent arra, hogy a keresztényt vallása iránt közömbössé tegye, vallásától elidegenítse.

S sajnos, sőt megdöbbentő, mennyire sikerült ez már neki. A ki a vallási intézményeket kigúnyolja, a vallás szolgálainak gyöngeségeit, — pedig emberek levén, azok sem mentek a gyöngeségektől — nevetség tárgyává teszi, közönyt negélyez minden iránt, mit ostoba eszével fel nem ér, azt bölcsnek, felvilágosodottnak, humánusnak hirdetik a mai modern állam szóvivői. Hogy e szóvivők nem mások, mint a zsidók, azt fennen elbizakodva hirdetik önmagukat; egy nemével a bámulatnak emlegetik a zsidó-barátok; s veszélyeire rámutatva hangoztatjuk mi antiszemiták, hogy a modern zsidó-eszmék nem teremnek mást, mint romlott s mérges gyümölcsöt. A zsidó hatalmat erősíti tehát mindenki, midőn a keresztény vallások iránti közönyt bármimódon előmozdítja, s igaz antiszemita irányban működik, ha a vallás iránti tiszteletet megerősíteni törekedik. A zsidó hatalom csak addig állhat fen, — de addig fen fog állani s uralkodni fog, — míg a keresztény oly laza lesz vallása iránt, mint ma; midőn ezt konstatáljuk, nem lehet szemet hunynunk azon tény előtt sem, hogy ezen sajnos körülmény előidézésében a papságnak legalább is annyi része van, mint a világi elemnek; mert ha nem is írának feltétlenül alá a kívánalmat, hogy a keresztény pap — hogy úgy mondjuk — keresztényebb legyen a világinnál, annyit azonban joggal, sőt méltán megkívánhatunk, hogy jó példával járjon elő; hogy megbotránkoztatásnak oka ne legyen; s mi más, mint megbotránkoztatás, midőn azt látjuk, hogy egyik-másik előszeretettel viseltetik zsidó bérlői iránt, s ennek folytán a keresztény célokra szánt vagyon jövedelméből zsidó dúsgazdálkodik; midőn azt látjuk, hogy egyik-másik falusi pap uzsorában felülmúlja a falusi lezige; kit azután bosszú-hajlamainál fogva neánts virágnak tart s hirdet. S nem kell-e megbotránkoznunk, ha a zsidó a vallás szolgálainak eme hibáit, indifferentizmusát, a vallástalanság terjesztésére használja fel?

Gondolják meg a pásztorok, kikre a nyáj őrzése bízott, hogy nagyon sokról kell számot adniok; s gondolják meg, hogy a zsidó minden időben, mindenkor a feloszlató, a bontó elemet képezte, s képezi ma is; s ha elkövetkezik az idő, midőn az így aláasott, alapjában megrendített épület romba dőlendő lesz, a romok legelésző az épület gondtalan lakosait fognák eltemetni.

KÉPEINKHEZ.

Fiume látképét a Belvedereből tekintve mutatjuk be mai első képünkben, melylyel a fiumei képsorozat befejeztetik.

Második képünk az orosz-angol-afgán bonyodalomban oly nagy szerepet játszó **lord Dufferint** és az **afgán Emirt** mutatja kiválóan. — Ugy hiszszük, hogy midőn e nevezetes férfiakat képben is bemutatjuk t. olvasóinknak, csak kötelességet teljesítünk, mert lapunk első oldalának politikai átnézete élénkséget, illusztrációt nyer.

Önsegély.

Nem a legszebb, tehát nem örvendeztető képet nyerünk, ha széttekintünk közgazdaságunk terén s csodálatosnak, de mindenesetre igaznak fogjuk találni, hogy társadalmi életünkben sokkal nagyobb és nyomasztóbb a deficit, mint az állami életben; az állam segíthet magán, a mennyiben újabb és újabb adókat vet ki, a mi által azonban a társadalmi deficit növekedését idézi elő, talán a saját deficitjét némileg csillapítja.

Nagy és évről-évre aggasztóbb az eladósodás; fogy a munkaerő részint kivándorlás által, részint a városokba való elköltözés miatt, nagy és folyton növekedő az adósság, az állandó költségek hosszú sora; tartós a termények árcsökkenése: elég ha ide igtatjuk, hogy a búza ára 12 frtról 8 frtra szállott alá, a gyapjúnak nincsen árkeletje, a sertések és marhák állománya különösen a parasztagdálnál apad; a szőlőt filloxera, ez az iszonyú, legyőzhetetlen ellenség pusztítja.

Mintha összeesküdt volna ég és föld, mintha a természet is ellenünk fordult volna, mintha szenvednünk kellene a jelennek s legközelebbi jövőnek bűneiért, melyek még megtorolva nincsenek.

Válságok örvénye előtt állunk. Iparunk fejlődése sem olyan, hogy reményekkel tekinthetnénk a jövőbe. Nem egy pénzintézetnél hiányzik a mi az élet-ideg, a pénz!

Mit tegyünk, mihez fogjunk?

Állami rendszerünk egyelőre változást nem nyújthat, s a társadalom széles terén valamit tenni annyit jelentene, mint szembe szállani a meglévő renddel.

Ezt állítják azok, kik a mostani helyzetet megteremtési segítették, saját hasznukra s a nemzet kárára; ezt vetik most nekik szemükre s midőn tőlük immár a helyzet javulása érdekében társadalmi úton csak tanácsot kérnénk is, ők egyszerűen azt mondják, hogy jelenleg társadalmi úton valamit tenni neveléses, örületes dolog.

Hát ki segítsen?

Ön magunk! Itt az idő, hogy az önsegély ösvényére kell térni, de azon elhatározottsággal s bizalommal a jövő iránt békeszeretben, lankadatlan szorgalomban, minden ellenségeskedést kerülve, hogy ellenségeink legkisebb kifogást se találhassanak eljárásunkban.

Szálljunk szembe a szegénység átkával, legyünk takarékosak, ne nyujtsunk alkalmat az uzsorásnak, hogy elvehesse tőlünk azt, a mi még a miénk.

Már ha annyira mentünk, hogy részben mi is elősegítettük könnyelműség által jelenlegi állapotunk sanyarú voltát, legyen meg bennünk most az az erő, hogy saját működésünk segélyével ismét a helyzet uraivá emelkedjünk.

Legyen meg bennünk az őszinteség bevallani, hogy közgazdaságunk jelenlegi alacsony siralmas helyzetét mi is okoztuk s legyen meg a szilárd akarat, a vas szorgalom, mely minden restaurációhoz szükséges.

Az önsegély oly annyira társadalmi működés, hogy mindazok, a kik örületes gondolatnak mondják azt, hogy társadalmi úton tehetnénk valamit ily társadalmi önsegélyű munkálkodás és tevékenység által, hitükben, állításukban meg lesznek verve.

Nemzetünkben van még annyi erő, hogy sikerüljön a nehéz vállalat: leküzdeni az idegen elnyomót, kinek pénze rabszolgává tett bennünket, s ismét urává lenni a szép és szeretett hazának.

a. á.

H Í R E K.

Felkérjük lapunk azon eddigi előfizetőit, kik a mostani negyede még nem fizettek elő, hogy a „Népjog”-ot minél előbb megrendelni sziveskedjenek, nehogy a szétküldésben akadályozva legyünk.

Arany lakodalom. Szép ünnepnek volt színhelye a napokban Darócson (Sárosmegye) a Szmracsányi-féle öreg kastély. Szmracsányi Ödön ottani földbirtokos tartotta aranymenyegzőjét nevel, Berzeviczy Mária bárónóval. A pár házaselete példaszerű volt és nagyhirű több vármegyében. Tizenhárom felnőtt és magát szép társadalmi polczra kiküzdött gyermekük és — 27 élő unokájuk van. Az aranyünnepre a szerető ivadékok mind összegyűltek az ősi házba, s ovációkban részesíték a két öregot. Mindenfelé virág- és lombfüzérék, zászlók és czimerek, diadalív és üdvözlő felirat ékes edett. Az ünnepi misét Szmracsányi Pál egri cz. kanonok mondta és ő adta emelkedett, megható beszéd kíséretében agg szülőire az áldást. A templomi aktus után következett a gazdag lakoma, melyen Berzeviczy min. tanácsos mint közel rokon lelkes toasztot mondott az öreg párra. Utána fölolvasták Samassa egri érsek üdvözlő levelét, melyben ecsetelé a szülői szeretet magasztos voltát, s a szép családi élet igaz szépségét. Ugyanez alkalommal jegyezte el a ház legifjabb leányát, Rizát, Szinnyei-Merse József min. fogalmazó, s így az ünnep kettős volt, — két boldog pár, — egyik az élet késő éveiben, másik az élet elején. Délután valóságos népiünnep volt. A falubeli lakosság részletet ovációkban a jó földesurat. Az arany-pár az ország minden részéből kapott üdvözlő sürgönyöket.

Felsült zsidók. Zsidó lapok nagy lármát csaptak a miatt, hogy egy eltoloncolásra itélt zsidó rendőri fogságában meghalt. Illetékes forrás szerint a tényállás következő: Egy Morgenstern Sándor nevű zsidó minden foglalkozás nélkül tartózkodott Komáromban, s folytonos és kihívó módon való koldulással zaklatta a lakosságot; a városkapitányi hivatal többek panasza folytán és szabályszerű előzetes kihallgatás után július hó 3-án az érvényben levő tolonczenrszabályok 1. és 8. §-ai alapján, tekintve, hogy a zsidó Komáromban illetőséggel nem bírt, eltoloncoltatni rendelte és az idézett szabályok világos rendelkezéséhez képest az illetőségének megállapítása iránt haladéktalanul folyamatba tett tárgyalás befejeztéig letartóztatta. Ezen határozatát a városi tanács is helybenhagyta. A zsidó azonban az illetőségi tárgyalás folyama alatt a városi rendőri fogházban hirtelen elhunyt, minek folytán a városi hatóság az orvos-rendőri bonczolást azonnal elrendelte. — A zsidó hozzátartozói azonban vádfeljelentést tettek a kapitányi hivatal ellen, melyben mindenemű képtelen ráfogásokkal, mint kiéheztetés, agyonkínzás stb. állottak elő, minek folytán a komáromi törvényszék a halál okának kiderítése céljából előnyomozást rendelt el, melynek eredménye az lón, hogy a törvényszék a bünyügyi eljárást tárgyi tényálladék hiánya miatt — az ügyészség indítványa alapján — nemcsak beszüntette, hanem mellőzte az ügyészségnek azon indítványát is, hogy az iratok a fégyelmi eljárás végett áttétessenek az illetékes hatósághoz.

Egy revolver-zsurnaliszta szélhámoságai. Papp Gyula (Steindl) hírhedt revolver-zsurnaliszta ellen, a ki a „Budapester Journal” és „Vasárnapi Képes Ujság” című, a nyilvánosság előtt ismeretlen lapjaival támadta meg az olvasni kívánókat, a rendőrségnél feljelentés tételét. — Papp Gyula ennek dacára folytatja szélhámos üzelmét és pedig ép oly furfangos, mint vakmerő módon. Legújabbban „Tulajdonjogi eladás” cím alatt felhívásokat nyomatott, melyekben elmondja, hogy a lovag Tichtl Móríc nagybirtokos és lovag Marczányi György publicista által alapított „Hadi Lapok” tulajdonjoga eladó és pedig olyformán, hogy a ki e lap két-zredrészt tulajdonjogát akarja megszerezni, az 5 frtért résztulajdon-kötvényeket vásárolhat Papptól, a „Hadi Lapok” szerkesztő-kiadó tulajdonosától. (Megjegyzendő, hogy a „Hadi Lapok” már rég megszűntek.) Miután azonban Papp sejtette, hogy a felhívások talán még sem vezetnek eredményre, hogy pénzt szerezzen, a kötvényeket postán, utánvét mellett küldötte szét kismelt áldozatainak. Az utánvétli lapra a „Hadi Lapok szerkesztősége” feliratú bélyeget és egy aranyos pecsétet nyomott, melyen ótágú korona alatt saját monogramja látható. Egy ily utánvételi lapot kapott egyik ismert országgyűlési képviselő. 50 frtot kellett volna fizetnie a 100 frtot érő papírokért, a mint ez az utánvételi lapra írva volt. A képviselőnek, ki olvasta volt a lapokban, hogy Papp Gyula mily módon úzi szélhámoságait, azonnal eszébe jutott, hogy ez a gyanús csomag is valószínűleg Papptól ered és jelentést tett a rendőrségnél. Gyanúja alapos volt, mert a csomagban csakugyan „Hadi Lapok”-féle kötvények voltak és hogy ezek nem érnek meg 50 frtot, azt említeni is felesleges. A rend-

ország ez ügyben is megindította a vizsgálatot a veszedelmes szélhámós ellen, ki egyelőre még szabad lábán van.

Simor János kórháza. Simor János bibornok-hercegprimás áldozatkészségének ismét oly jelét adta, melynél előbbi jótettei tudatában a hálának és a magasztalásnak nincs kellő szava. A primás a vörös-kereszt-egylet céljaira kórházat építtetett, mely százezer forintjába került a nagylelkű főpapnak és már közelebb átadják rendeltetésének. A kórház 50 sebesült harcász ápolására van berendezve, míg béke idején 10 beteget fogad be. A mi koronáját képezi a primás e szép tettének, az, hogy a betegápolást teljesen ingyen eszközölteti. Ápolókul gráci apácák alkalmaztatnak, míg az orvosi tisztet dr. Rapcsák Imre primási főorvos viseli.

Röndnek muszáj lenni. Karánsebesi levelezőnk írja: Egy szerencsétlen weidenthali németet balvégzete behozott Karánsebesre. Ökrös szekerén két zsák krumplit, vaját s holmi apróságot hozott eladni, magával hozván mintegy 5 éves fiacskáját is, hogy ezen megerész fővárosát s annak nevezetességeit neki megmutassa. A szegény német a városba érve krumpliját eladta, s megreggelizett. A spiritus azonban városban is oly erős mint falun, s a szegény német ebből többet vett be, mint a mennyit megbírt s hadi lábra állott. Gajdosan ment be egyik boltba bevásárolni, s valószínűleg megrövidítve érezte magát, mert az utczán lármát csapott, mire a boltos előkerestetett két román policisztát, hogy az illetőt bekísérjék a városházához. A német nem tudott románul, a policiszták nem tudtak németül. A német nem tudta, hogy miért

folyton pácázta az egyik policzát, mert rendek nemcsak Budapesten, de itt is muszáj lenni. A nélkül, hogy a többi rendőri basáskodások és hanyagságok miatt felszólaltunk volna, felkértük az újonnan jött tekintetes szolgabíró urat, hogy a városunkban lakó esendőrökkel tartassa fel legelőbb is a városi rendőrség között a hasonló botrányokat okozó rendet. Mert mégis iszonyú dolog az, midőn az idegen a legvadonabb erdőségek között nyugton utazhatik éjjel-nappal, csak a Karánsebes városi rendőrség miatt ne legyen biztonságban a felől, hogy vajon még életben haza kerülhet-e?

Püspöki jubileum. A csanádi egyházmegye központja nagyon buzgólkodik, hogy Bonnaz Sándor püspöknek néhány hó múlva tartandó 25 éves jubileumát fényesen ünnepelhesse meg. A külső papság között már is nagymérvű mozgalom indult meg.

Uj magyar állampolgár. Zurna őrnagy, a király hadsegéde, ki legutóbb a magyar állampolgárságot szerezte meg nagy kanizsai illetőséggel, Kanizsán az állampolgári esküt letette Babochai György polgármester kezébe!

Vas- és Torontálmegyéről, illetve az alispánokról szól az ének. Vas megye mult hó végén, tartott közgyűlésének fontos momentumra volt Ehen Gyula törvényhatósági bizottsági tag interpellációja a segédszolgabíróknak áthelyezése tárgyában. Vas megye alispánja ugyanis az egyik járás segédszolgabíróját áthelyezte a másik járásba. Ez a megyei autonómiának világos megsértése, mivel a segédszolgabírókat járásonként

Ipolyi Arnold püspök van kiszemelve. — **Lipovniczky István** nagyváradai püspök szombaton ülte meg 71-ik születésnapját. — **Farkasok** pusztítanak Kolozsvár környékén. A lóvásártéren két lovat, a szénafűréten két csikót és egy borjút téptek szét. — **A magyar dalcsarnok** megszűnt és a vállalkozó ellen többfelől följelentés tétetett; a botrányok majd csak most veszik még kezdetüket.

Tüzesetek.

Mint rendszeren minden évben az aratás bevégeztével megsaporodnak a hírlapokban a tüzesetekről szóló jelentések. Itt 10—20 ház, amott a város szegényebb osztályai által lakott város része (mint múlt héten Kapuvárott), máshol az egész falu a lángok martalékává lesz.

Nem akarjuk itt fejtegetés tárgyává tenni a tűzoltó-egyletek szervezésének szükségességét, a tűz elleni biztosítás hasznos voltát sem akarjuk ezúttal fejtegetni, nem is tehetjük fel olvasóink egyikéről sem, hogy a biztosítási ügy iránt közönyös vagy éppen ez ügyvel ismeretlen lenne.

Szólunk azonban a tűzi veszedelemben nyilvánuló sorscsapás egy oly okáról, melynek elhárítása egyenesen tőlünk függ s ez a gondatlanság.

Kivéve a szándékos gyújtás ritkábban előforduló eseteit, a legtöbb tüzeset oka a gondatlanság; erre mutat az a körülmény, hogy a tűz-

Lord Dufferin es az Emir tábornoka.

csipték nyakon. A rend emberei meg csak annyit tudtak, hogy vinni kell, s dulakodás keletkezett. A két józan rendőr addig verte a szegény németet agyba-főbe, addig verték földhöz, cibálták jobbra-balra, míg a német ereje ki nem fogyott. Ekkor szekerestől gyermekestől vitték a városházához. Útközben azonban magához jött a német, azt sem tudta, kik és miért verik? Felébredt benne az önbizalom és ártatlanság, ismét megtagadta az engedelmességet. A roppant gyermek-sírás és lármára előtermett két más policzista; ezek friss er vel produkálták az első felvonást. Elértek végre a városházához. Míg a rendőrök a városházán előadták, hogy a német őket össze-vissza verte, azalatt az utcán hagyott német egyet gondolt, ott hagyta szekerét, gyermekét, s elindult panaszra a regimenthez. Ép mellettem haladt el a tetőtől talpig véresre vert ember, semmitsem gyanítva, hogy egy új actió következik, „mert három a táncz” szokták mondani. Két rendőr — a harmadik rendbéli új erő — ismét elesipte, fojtogatni kezdte, ho záverte a járásbírósalg falához, lerantották a földre, meg felrántották ketten háromfelé, a román rendőr csak annyit mondott: vez ka nu a sá, ásá, s ekkor hanyat vágták, egyik mellére térdelt s iszonyúan gyomrozta. Ezt már nem lehetett egykedvűen tűrni, közbélettem, a járásbírósalgtól is kijött egy ügyvéd s a szegény németet a megfojtástól megmentették. Tőlünk értette meg a német, hogy őtet a városházához citálják ilyen finom alakban. A kérdésre: miért verik? azt felelték: mert részeg. Miután a járásbírósalg udvarán a vértől lemosták, hogy feltűnést ne okozzon, sikerült őtet a városházára vinni, — honnan aztán a városból kikísérték s szabad lábra helyezték, ha csakugyan még annyi erő volt benne, hogy lábán haza mehesen. Ugyan ezen policzisták a mult héten így kineztek el egy gyámoltalan tót fiút, mert egy kerten át kinyúlt körtefa-galyról egy körtét le mert szakasztani. Így egy másik fiút, mert a piaci kofától egyetlen egy barackot csemt el kóstolól, ezt is a városházáig

külön választja is s valóban csodálni lehet Vas megye törvényhatósági közgyűlését, hogy az alispán eljárását 54 szóval 21 ellenében tudomásul vette. Azt látjuk és tudjuk, hogy a kormány mindent elkövet a megyei autonómia gyengítésére, de hogy maguk a törvényhatóságok ássák alá a megyének alapját, azt csak Vas megye törvényhatósági közgyűlésének határozatából tudtuk meg. Jöhet még idő, midőn Vas megye örömet húzódna az autonómia sánca mögé, melyeket maga segített lerontani, de akkor késő lesz. — Torontálmegye alispánja pedig oly tettet vitt véghez, mely csak a mellett bizonyít, hogy az alispán ur is kész túllépni törvényadta jogkörét, ha ezzel a kormánypart érdekeinek vél szolgálni. Az alispán ugyanis felosztási ukázt intézett a Zsombolyán alakult délmagyarországi parasztegyletnek, elrendelte, hogy az egyleti befizetéseket visszaszolgáltassák, sőt betiltá az egyleti elnök által kiadott lap megjelenését is. Minderre pedig az alispán azon körülmény által hitte magát jogosítva, mert ez egylet alapítói — ellenzékiek. Az egylet vezére azonban azt hiszik, hogy az említett körülmény ily tiltó rendelet kiadására nem elegendő ok, főlegbezték a kormányhoz és egyelőre tovább is folytatják a lapot, mely minden törvényes keléknak megfelel. A belügyminiszterium határozata fogja eldönteni, hogy az ellenzéki embert is védi-e a törvény, vagy nem?

RÖVID HIREK. Hó a Kárpátokban. A közelebbi hűvös időjárásnak abban rejlik nyitja, hogy a Tatra-hegység mult hó 28-án nagy hóval borított el. A Tatra-Füreden időző vendégek már egy hét óta fűtött szobákban élvezik a fűrdőzés idylljét. — **Váci püspökök** újabb verzió szerint

eseteknek minden évben visszatérő periodikus időszakok vannak.

A községi előljáróknak is rendszeren a veszedelem megtörténte után jut eszükbe az övrendszabályok megtartását publikálni s a rendelet végrehajtását ellenőrizni, a míg a baj meg nem esik, addig a rendelet ott hever a fiókban s ez ismétlődik évről-évre. Mindig helyben, vagy a szomszéd község valamelyikében kell előbb egy tüzesetnek fölmerülnie, hogy a víz és létra kéznél tartása elrendeltessék s a község ócska tűzoltó-szerei némileg használható állapotba helyeztessenek.

Valóban hajlandók vagyunk azt mondani, hogy a teremtő gondatlanságunkért büntet annyi csapással, melyeknek száma minden intés, minden figyelmeztetés daczára sem csökken, sőt évről-évre szaporodni látszik.

Ebredjünk föl tehát végre szokott hagyományos közönyösségünk átkozott álmából; nagy vétek, de egyszersmind nagy gyöngöcség, mely miatt okunk van pirulni. Ne várjuk a nyakunkra a veszedelmet, hanem annyi keserű tapasztalás után okuljunk végre a magunk kárára s gondosságunkkal, előrelátásunkkal, a tűzbiztonság érdekében föllállított övrendszabályok fogantatásával hárítsuk el fejjünk felől a sorscsapások egyik legveszedelmesebbikét.

Régi, régi idők óta hirdeti a bakter falu helyen:

„Tüze, vízre vigyázzatok,
Hogy károkat ne valljatok.”

Ne találjon ez intés már egyszer süket fülekre.

B. M.

VIDÉK.

Kaposvárott, 4/8, 1885.

A gyűlések hete van városunkban; gyűlést tartott a takarékpénztár, mert hozzá folyamodott a zsidó-bank, hogy intézné el liquidációját; meg is szavazták, mint egyik szavazatát indokolta „ember-szeretéből;“ akár úgy értsük a kijelentést, hogy a takarékpénztár közbejötté által azt hiszik, elérhetni, miként azok, kiknek pénze a bankba van, azt megfogyják kapni, akár úgy, hogy a közönség ez úton mihamarabb megszabadul a zsidóktól, mindkét esetben elfogadjuk az indokolást. Különben ezen nem mindennapi eseménynek sokkal komolyabb, azon örvendetes háttére van, hogy bebizonyult, miként a zsidóval megy be a svindli a pénzintézetekbe, s hogy a keresztény nézet, keresztény kezelés, ha az következetesen keresztül vitétik, megtermi áldásos gyümölcseit; beszéljenek ezután a zsidók a zsidóbarátok arról, hogy pénzzel csak zsidó tud bánni, üzletekre csak a zsidó termett; bátran reá mutathatunk a kaposvári esetre, mert azt le nem tagadhatják, hogy a zsidó-bank megbukott s hogy részvényeseit, igazgató tanácsosait egészen el ne temesse, a keresztény takarékpénztárhoz kellett folyamodnia.

Megyei rendes évnegyedi gyűlésünk is volt; jelen voltak vagy ötvenen; pedig volt ám elég fontos elintézni való; gondolkodásra is elég okot nyújtott az alispáni jelentés, dehát úgy látszik, mintha a közönség még gondolkodni sem szeretne ma már; hanem ki tudja, az álom, vagy a vihar előjele ez a mély csend s hallgatás?

Gazdasági egyesületünk is tartott gyűlést; ez egyletről jut eszembe, hogy örülnünk is lehetne, mert gr. Széchenyi Pál miniszter gazdasági iskolát állít meggyünkben, de hát örülni magyar embernek a felett, a mi kormányától származik, soha sem lehet igazán; ezen ügynek is vannak oly mellékkörülményei, melyek nagyon megkeserítik örömeinket; majd tüzetesen végére járok a dolognak s akkor elfogom mondani a „Népjog“ t. olvasóinak, hogyan lesz a miniszterből képviselő.

Köszönet Szapáry gróf rendeletének, a zsidók jól érzik magukat — no persze, azok, a melyek a zsidó bankkal együtt nem aléldoznak — mert hogy az adóvégrehajtás áldásaitól meneküljenek, a gazdák tömegesen tódulnak a piacra, ezt felhasználja a zsidó s az árakkal licitál lefele; boldog ember, kinek búzáját 6.80—7 frtért megveszik. Hogy ily számitással azután negyed telek egész terméséből alig, vagy épen nem kerül ki adója, azon nincs mit csodálkozni; valamint azon sem, hogy így örömből s bánatból mindenkinek kijut a maga része. Büslakodik a gazda, mert munkája kárba veszett, s örülnék a zsidók, meg az adófelügyelő; azok, mert zsebre rakják a rebachot, melyet az olesó gabna-árakon „fordít“-anak, ez pedig, mert jól forgatta a prés szorító csavarját.

Ime, majd elfelejtettem, hogy a régi honvédek is tartottak gyűlést; alapszabályaik megerősítését kérik; egyik agg vitéz pedig, mintha a 36 évet átaludta volna, más félórát előadást tartott arról, hogyan kell a népfelkelést szervezni. Az ébren levők nagyot néztek, de hogy kölcsönösen jó napot csináljanak egymásnak, mély csendben hallgatták a bajtárs nagy terveit.

r. l.

Országos kiállítás.

Bor és szesz.

A mióta gabonánkat Amerika, Oroszország és India kezdi a világ piacáról kiszorítani, azóta évről évre nagyobb fontosságot kezd nyerni a bortermelésünk. Czélszerű és a modern igényeknek megfelelő pinczést kezd hazánkban meghonosodni, úgy hogy ma holnap nem kell azokat primitív állapotban külföldi kereskedőknek olesón elvesztegetni, hogy azután mint bordeauxi vagy rajnai borok kerüljenek a világkereskedésbe. Sőt már a pezsgőgyártás terén is óriásit haladtunk. A jelen kiállítás büszkévé tehet mindannyiunkat a borainkra.

A ki ismeri jól a francia és angol pezsgőket, s kóstolta Prückler és Littke magyar pezsgőit, bizonyára el fogja ismerni, hogy alig van közöttük némi csekély különbség. Azt meg határozottan állíthatom, hogy a nevezett két czég a pezsgőgyártáshoz finomabb borokat használ, mint a francziák, csupán a szirupozás, vagyis talán inkább csak a szirup készítése, nincs még kellőleg eltalálva. A pezsgőgyártásnak Magyarországon rendkívül nagy fontosságot tulajdonítok, mert ez az a czikk, a mely leghamarabb utat fog törni magának keletre, a merre gyártmányainknak előbb-utóbb irányulniok kell. Hogy mennyire jó minőségű pezsgők és mennyire külföldi versenyképesek a Prückler és Littke gyártmányai, azt nemcsak a kiállításunkon megfordult francia uta-

zók, de az antwerpeni kiállítás is elismerte, első helyen emelve ki e czégek pezsgőit; de maga a királyi udvar is méltányolni látszik e kiváló két czég példás igyekezetét, s Prückler már udvari pezsgőszállító, Littke pezsgőiről pedig legutóbb József főherczeg a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. Én, kinek alkalmam volt a vöslai, valamint két híres Epernay-pezsgőgyárat láthatni és a francia, angol s német gyártmányok legtöbbjét ismerem, bizton merem állítani, hogy ha Prückler és Littke francia vignetta alatt gyártanak pezsgőket, magyar pezsgő-inyenceink már rég nem fogyasztának idegen terméket, hanem innák büszkén a hazait francia képében.

A Prückler „Kincsem“-je és Littke „Hungarian monopol“-ja, „Sport“-ja és „Blaha Luizá“-ja oly finom pezsgők, hogy jobbakat valóban kívánni sem lehet. Gyengébb gyártmányokkal áll elő Törley, a ki e téren még úgy látszik nagyon is kezdő, s a ki nagyobbára már szintén az erjesztési rendszert követi, utánozva Prückler és Littkét. Csakhogy Törley a borokat nem tudja a gyártáshoz jól kiválogatni, vagy túlságos erőseket használ, vagy kissé romlottakat, gondolván, hogy majd az erjedés és szirup segít a rossz boron. Azután meg a szirupozása is tökéletlen; néha émelygős édesre adagolja, majd kellemetlen savanyúsággal lepi meg a fogyasztót, szóval az egész rendszere rossz. Jó volna, ha néhány évre még abba hagyná a gyártást és tanulni menne Prückler vagy Littkéhez. Bemutatta magát a kiállításon egy negyedik pezsgő-gyáros is: Hölle, kiről valóban jobb szerettük volna, ha csakis magát és nem a pezsgőt mutatja be. Sajnálatos körülmény az, hogy a míg a két elől nevezett kitünő czég a magyar pezsgő-gyártásnak mindinkább jó hírét szerez, addig a két utóbbi igyekszik azt lerontani.

Borok oly nagy mennyiségben vannak kiállítva, hogy azokat egyenként vagy csoportonként bírálat alá venni rövid tárczacikkben lehetetlen. Mindössze fölemlítem, hogy a legtisztábban kezelt tokaji bora van dr. Szabó Gyulának, pompás kollektív kiállítása a magyar pincze-egyletnek, s a tiszta borkezelést és pinczést a legszebben mutatja be Müller Károly borkereskedő és nagybani termelő, kinek kőbányai, budafoki és kistérségi pinczéiből oly kiváló specialitásaiban gyönyörködhetünk, hogy bajos volna bárhol Európában párját találni.

A szeszgyártás is meglehetősen kitett magáért; számos nagy gyár jelent meg impozánsul. Ezek legtöbbje külföldre dolgozik, mi valóban nagy megnyugvásunkra szolgál. A mennyire nem vagyunk barátja a pálinkaméréseknél hazánkban, annyira örvendünk azon, hogy a nagybani szeszgyártás növekszik; mert a földműves a terményeit könnyebben eladhatja, értékesítheti, s ha gabonánk nem vándorolhat nyersen, zsákokban külföldre, legalább szesz alakjában feldolgozva megy ki az országból és hozza be a pénzt. A szeszgyárosok közt különösen ki kell emelnem és feldicsérnem Zwack Józsefet, ki pompás kiállításával a nagy borsarnok épületének hátsó felét egészen dominálja. Az ő lépcsőzetes gúlája a nézők figyelmét képes azonnal úgy lekötöni, hogy többé alig látnak meg valamit. De nemcsak külsőleg érdemel dicséretet a kiállítása, hanem az égetett szeszei is mind a legelső minőségűek. A likörjei pláne páratlanok. A cacaoját Milán király is megdicsérte; de a maraszkinója, anisettje, vaniliája és ó-szilvóriumja is olyan, hogy Magyarországon jobbat sehol nem gyártanak. Zwackot tartom a legelső budapesti szesz- és likör-gyárosnak. Az első díj csakis neki lenne odaitéendő, s meg is kapja, ha csak ismert szerénységénél fogva ki nem írja: „hors concurs“.

M. L.

A törvényházból.

Emberirtó zsidó. A felvidéken egy Moskovics nevű zsidó több embert mérgezett, pálinkával halálra itatott, miután életüket egyes biztosító társulatoknál magasra felbiztosította, és a biztosításokat a maga javára engedélyeztette. Az emberirtó zsidó ellen Bajkó Tamás rosznyói aljárásbíró vezette a vizsgálatot, kit a zsidók megvesztegetni nem tudván, hazug rágalommal illetett egy vidéki lapban az emberirtó zsidónak jogász fia. M. Géza Ezt a kir. trvszék esküdtészi tárgyalás alapján ragalmazás és becsületsértés

alapján fogházbüntetésre ítélte, melyet a zsidó a kerepesi-úti fogházban már meg is kezdett. Az elítélt fellebbezett a felmerült költségek megtérítése irányában, mit azonban a kuria evetett.

A hangszer-zsidó.

(Karczolat a tárgyalási teremből.)

Goldreich Izsáknak hitták a hagyomány szerint a Goldreich-család megalapítóját. Ebben a családban évtizedek óta a házalás nyavalyája plántálódott el apáról fiúra; öreg zsidók azt mondják, hogy Goldreich Izsák lett legyen az a handlé, a ki Magyarországon az első ócska nadrágot vásárolta.

E jeles Izsákról nem jegyzett föl többet a hagyomány. Annál többet jegyzettek föl a Fortunában Goldreich Dávidról, az Izsák ivadékaról.

Hogy ő is „handlé,“ azt fölösleges mondanunk. Egy a „szerecsen“ utcában lakó Goldreich Dávid, handlénál egyeb nem is lehet, s ez a „handlé“ Dávid, kit „hangszer-zsidónak“ neveztek el, nagyon szerette — a zenét, de nem is annyira a zenét, mint magát a hangszert, kivált ha — lopott.

Szegény Dávid, mikor még szabad lábón volt (mert csak volt), azt szokta mondani: „többet ér egy lopott furulya, mint egy pénzen vásárolt zongora“.

Hogy visszatérjünk a Dávid szenvedélyére, meg kell jegyeznünk, hogy az első lopott instrumentum, melyet vásárolt, egy klarinét volt. Egy klarinét, melynek andalító hangjai mellett oly jól esik elméláznunk, s melynek bolti ára 75 frt volt.

Dávid, mert csak 5 frtot adott érte, ugyanannyi hónapig melázott a dutyiban. Aztán egy lopott kézi harmonikát vásárolt, mely ámbátor csak egy forintba került s kevésbé andalítóan szólt mint a klarinét, mégis 8 hónapra fosztotta meg Dávidot a szabadságától. A bíróság valószínűleg súlyosító körülményül róttá föl neki azt a visszaesést, melyet izlés dolgában elkövetett. Klarinét után kézi-harmonika! Nem-e úgy hangzik ez, mint fagyalt után paczal?

Belátta ezt a hibát maga Dávid is, hogy javulásiának jelét adja, harmadszor már egy lopott hegedűt vásárolt. Ez az a bizonyos hegedű, mely miatt Dávid jelenleg nincs szabad lábón. Oda került, a hol előtte már annyian jártak a Dávidok, — a „Fortuná“-ba.

Lássuk, mint felelt a hegedűért.

Bíró: Ön már megfordult e törvényszéknél?

Dávid: Khérem, khöszönöm már volt szerencsém!

Bíró: Mi baja volt akkor?

Dávid: Khérem, csekélység; ne thessék thörödni.

Bíró: De tudni szeretném.

Dávid: Az ügyész úr bevádolt engemet, hogy egy lopott klarinétot és egy lopott harmonikát vettem. A thanúk is az ő pártján állottak s a tekintetes thörvényszék azt mondta, hogy neki van meg az igazság. Nem appelláltam magamat, pedig a nadságos urak a táblán nekem adtak volna igazat.

Bíró: Most meg azzal van vádolva, hogy tudva, lopott hegedűt vásárolt.

Dávid: Az is ráfogás — klarinét, harmonika, hegedű — hát vadjok én egy orkeszter, hogy ennyi instrumentumot vedjek meg?

Bíró: Hiszen puskát is vett már, pedig nem vadász.

Dávid: De nem volt megtűltve.

Bíró: Az mindegy.

Dávid: Mit-csoda, mindegy? Ez khérem nem mindegy, thöltött poska elsütheti magát; ha nincs a poska megtűltve, akkor nem sült el. Hát már khérem alássan az nem mindegy!

Bíró: Maradjunk csak a hegedűnél; tudta-e vádlott, hogy Klincsák Mátyás lopta a hegedűt?

Dávid: Klincsák aztat mondta, hogy a hegedűt ő örökhölte, az apjától, a ki cigány volt a stáció-utcában. Én aztat mondtam: Klincsák, magától nem veszek semmit, mert maga egy nagyobb gazember, mint az apja volt. És nem is vettem meg.

Bíró: Hát akkor hogy került magához a hegedű vonója?

Dávid: Thetszik todni, aztat csak a lószörje végett vettem meg, a miből khérem alássan thetszik tudni, matrácot szokthak csinálni.

Goldreich Dávidnak be kellett adnia a derekát. Abban a pár lószörben úgy összekúsálódtak védekezési rendszerének szálai, hogy nem volt menekülés a számára. A törvényszék olyan orgazdának minősítette, a ki lopott tárgyak vásárlásával iparszerűleg foglalkozik s a hegedűért 18 havi börtönrre ítélte.

Mikor kivezették a tárgyalási teremből, számolni kezdte: egy klarinét 5 hónap, egy harmonika 8 hónap, egy hegedű 18 hónap, — mennyibe kerül akkor egy nagy bögő? Még ezt is megtudhatja, de csak 18 hónap mulva, mert előbb nem fog handlérozni.

Felelős szerkesztő: SZALAY KÁROLY.

KÖZGAZDASÁG.

A kormány protektioja.

A magyar gazdák szomorú jövő elé néznek. Alig, hogy befejezték az aratást s már is parancsolja a pénzügyminiszter, hogy az adók szigorúan behajtassanak. Szapáry gróf ügyetlen rendelete a külföldön is visszatetszést szült. Ez a rendelet a legnehezebb napokban lett kiadva. — A míg a gazda az aratási eredményt biztos helyre rakja, a saját pénzt, vagy kamatra fölvevett pénzt fektetett be a termőföldbe; elébb e befektetett pénzt vissza nem nyeri, míg az aratás eredményét, a termést jutányos áron, ő rá nézve jutányos áron, el nem adta. Ha azonban kényszerítik az eladásra, akkor e szorítás munkájának, fáradozásainak gyümölcsére nehezedik egész súlyával, e gyümölcs elveszti értékét s a gazda szomorú szívvel látja, hogy hiába volt a munka, hogy életfenntartását illetőleg — adósságokat kell csinálnia.

Ez normális időkben is lehet így. Most azonban épenséggel rendkívüli, abnormális időkben élünk. A kereset mindenütt csekélyebb lett — a szükségletek azonban azonosok maradtak. Különösen a gazdáknak nézve nehezek az idők. A mérvadó körök előtt nem maradhatott titok, hogy a jelenlegi két év óta szomorú fordulatot vett gabnakereskedelem, hazánk földmívelését is komolyan fenyegeti, hogy a gabona-árak kényszerített alacsonyúsága a gabona-uzsorák hatalmát növeli, melyek a gazdák viszonyait ismerve, nevetséges árakon jutnak a termés nagy részének birtokába s a kormány említett legújabb rendelete a becsületesebb gazemberek munkáját protegálja. Az adóvégrehajtók megjelenése a legbiztosabb szer arra nézve, hogy a gazdák ezen uzsorások karjaiba hajtassanak. A gabonának a piactól ára nincs, a tulajdonos bevárni akarva a jobb fordulatot, most eladni nem akar — amde a pénzügyminiszter ő excellenziájának legmagasabb parancsára jön a commisszió, lefoglalja a gazda termését és eladja — nevetséges pénzen, — csak hogy az adó meg legyen fizetve. Tavaly előfordult az a visszatetsző eset, hogy egy vasúti kocsi rakomány gabona — melynek értéke 800 forintot tett ki — 50, mondott ötven forintért adott el; ily eshetőséget kikerülendő, a gazda a gabona-uzsorához fordul, a ki úriasan a nemeszívű megmentő szerepét játssza.

Ezen elszomorító tényeket ismeri a kormány. S ha mégis a sokat szellőztetett s a kormánylapok részéről pártfogolt rendelet végrehajtását s szigorú betartását parancsolja, akkor nem tesz mást, mint hogy protektioját kínálja a gabona-uzsorásoknak. Ily idők járnak hazánkon, drága hazánkon s ez a „szabad elvűség“ korszaka!?

Ne mondjunk többet!

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

Augusztus 6-án. Ugy látszik, hogy a tőzsde állandóan stagnálni akar, miért is nem lehet csodálni, ha az árfolyamok lassanként lemorzsolódnak, miután a kiviteli kilátások sem igen buzdítanak. Az egész héten alig lehet forgalomról szó. A nevezetesebb értékpapírok ármozgalmát a következő táblázat mutatja:

	aug. 30.	aug. 6.
Magyar aranyjár. 4 ^o / ₁₀₀ -os	99.20	98.90
„ papíráradék	92.55	92.35
„ díjsorsjegyek	119.45	119.30
Tiszai sorsjegyek	120.40	120.20
Magyar hitelbank	292. —	289.50
Első magy. ált. biztosító társaság	3180. —	3175. —
Magy. földh. int. zál. lev. 4 ¹ / ₂ ^o / ₁₀₀	95.80	95.60
Osztrák-magyar bank zál. lev. 4 ¹ / ₂ ^o / ₁₀₀	101.80	101.35
Cs. kir. kör. arany	5.83	5.83
20 frankos arany	9.88	9.88
Német márka	61.50	62. —

Gabona-tőzsde.

Budapest, aug. 6-án. A helyzet csak annyiban változott, a mennyiben a termelők részéről a kínálat csekélyebb voltánál fogva a buza-árak 5—10 krnyi javulást értek el. Különben az üzlet igen csekély maradt. Fülöldi megrendelés is csak elvéve történt meg. Hazai vasutaink részéről minden lehetséges megtétele, hogy netán erősebb kiviteli forgalom esetén a szükséges járművek rendelkezésre álljanak.

Lapunk zártakor a következő árakat jegyezték a tőzsdén:

Buza bányási	74—79 kg.	7.65—8.45
„ tiszavidéki	74—79	7.60—8.40
„ pestvidéki	74—79	7.50—8.30

„ fejmegyei	74—79	7.50—8.30
„ bácskai	74—79	7.60—8.45
„ északmagyarországi	74—79	7.10—7.70
rozsa	70—72	—
árpa takarmány	60—62	—
„ égetni való	62—64	—
„ sörföldi	64—66	—
zab öszre	34—41	6.20—6.22
tengeri új bányási	—	—
„ másnemű	—	5.75—5.78
köles	—	—
káposzta-repcze	—	—
repcze, új	—	11 ¹ / ₈ —11 ¹ / ₈

Marhavásár.

Pozsonyi szarvasmarha-vásár, aug. 3. A mai szarvasmarha-vásárra összesen 1200 drb hizott marhát hajtottak föl és pedig 900 magyar ökröt, 84 tehenet, 19 bivalyt, 7 bikát; 107 drb német ökröt, 7 tehenet, 10 bikát és 67 szerbiai ökröt. A vásár élénk volt. Az árak a múlt hetiekhez képest javultak. Jegyeztettek a következő árak: Magyar ökör 58—63 frt, hizott tehen 57 frt, legelőmarha 52—54 frt; német ökör 60—64 frt, szerbiai ökör 54—57 frt, mind mmázsnánként.

Bécsi szarvasmarha-vásár, augusztus 3-án. Felhajtott összesen 2562 drb és pedig 743 magyar, 1261 lengyel és 538 német ár. Noha a felhajtás a szokottnál erősebb volt, a vásár élénken folyt le és az árak —50—1.— frttal javultak. Fizettek: magyar árúért 56—63.75 frtot, lengyel árúért 57—62 frtot, német árúért 57—64 frtot, legelő ökörért 53—57 frtot 100 kilogrammonként.

Sertés-üzlet.

Budapesti sertésvásár. Kőbánya, aug. 6-án. Az üzlet csöndes volt. Magyar urasági öreg nehéz 35—36, fiatal nehéz 38—39, közép 38.50—39.50, könnyű 40—41 frt; szerbiai nehéz 38—39, átmeneti közép 38—40, átmeneti könnyű 38—40.

Bécsi sertésvásár, aug. 4. Az összes felhajtás 6785 drbot tett ki. Ebből 1647 drb. nehéz bakonyi árú volt, 2115 drb könnyebb árú és 3023 drb fiatal sertés. A kőbányai sertésárak emelkedése folytán az eladók nem voltak engedékenyek, minek következtében a magyar árak 2 frttal emelkedtek, a fiatal sertések árai azonban nem változtak. Fizettek: Nehéz bakonyi árúért 35—35.50 frtot, könnyebb árúért 32—34 frtot, fiatal sertésekért 35—43 frtot, szalonnáért 41 egész 42 frtot, zsíradékért 43—44 frtot 100 kilogrammonként.

Sertéskivitelünk. Kőzelebb híre terjedt, hogy a német kormány megengedte egy német hadseregszállítónak, hogy Kőbányáról néhány ezer darab sertést Németországba exportálhasson, s hogy az illető hetenkint 600 darab sertés szállítására nyert engedélyt. E hír való, de abból nem következik az, hogy a német kormány a határozat megszüntetni készül. Sőt éppen ellenkezőleg, a német kormány még csak e napokban a magyar kormány sürgetésére tagadólag válaszolt. A német kormány tudvalevőleg gazdasági okokból tartja fenn a határozat; a hangzóttat állategészségi okok csak ürügyet képeznek, mely ez idő szerint semmi alappal sem bír.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hogyan mozognak a nők? Elretentően tudományos czim alatt „Az emberi testtartás és járás elmélete“ — jelent meg nemrég Párisban egy rendkívül szellemes értekezés, vagyis inkább értekezés formájában tartott — csevegés a híres francia író: Balzac hagyatékából. Az érdekes műből kivesszük azt a részt, a mely a legérdekesebb, bár nagyon is bizarr, s a nőkre vonatkozik. Ez a következő: Azok a nők, a kik szögletesen mozognak, többnyire erényesek, míg minden nő, a ki vétkezett, mozdulatának kerekdedsége által tünik ki. Kerekdedség nélkül nincs kellem; ez kétségtelen. Szabad-e a nőnek járásközben a ruháját fölfogni? Jó izlésű hölgy tulajdonképen nem is megy ki soha esőben vagy sárban, a ruháját pedig utcán soha föl nem fogja. Mint egy vén diplomata beszéli, Mária Terézia királynőnek három hercegnőt mutattak be, hogy válaszszon közülük feleséget egy kegyeltje számára. A királynő, a nélkül, hogy csak szözlött is volna hozzájuk, már megtette a választást. „Láttam őket a kocsiából kiszállani“, beszélt később a királynő a diplomatának. „A legelső földre lépett, mikor kiszállt, a második természetesen és elfogulatlanul szállott ki, a harmadik pedig csak úgy ugrott le a kocsiából. En tehát a másodikikat választottam, mert az első ügyetlen és együgyű, az utolsó pedig könnyelmű és könnyűvérű lehet.“ — Mária Terézia-nak esakugyan jó szeme volt; választása sikerült.

Szerelmi dráma New-Orleansban. A múlt héten a new-orleansi rendőrfőnököt egy feltűnő szépségű 18 éves leány, Kuhn Katalin, fényes nappal az utcán agyonlőtte. A rendőrfőnök, Boasso Tamás, a lányt hamis okmányok előmutatása mellett rávette, hogy neje legyen, dacára annak, hogy már feleséges ember volt. A leány felfedezte a csalást, atyájától egy revolvert vitt el, melylyel, midőn Boassoval az utcán találkozott, realótt. Boassonak még volt anyja ereje, hogy egy kocsiba ülhetett s haza vitette magát. A következő éjjel meghalt. A rendőrfőnök hosszabb ideig járt Kuhnéhoz és sikerült neki a leány atyját, kibentervei akadályát látva, összevezényelni Kuhn néval, a minnek az a következtése volt, hogy

Kuhn né elvált férjétől. A könnyen hívó Kuhn néval és lányával, kik tudták, hogy Boasso nős, elhitette, hogy neje nincs vele megesküdve, és csak egy bonyolult bűntény felderítése céljából vette házába, hogy a tetteseket fölfedezze. A leány szerette Boassot és megesküdött vele. Az öreg Kuhn azonban gyanakodni kezdett s rájött, hogy Boasso megcsalta leányát. A bátor leány, ki csábítóját agyonlőtte, maga jelentkezett a rendőrségnél.

A szeretet műve. Azokból a sorsjegyekből, melyeket József főherceg leányainak kézimunkáira kibocsátottak, a Klotild szeretetház és a Mária-Dorottya egyesület javára július 31-ig 4715 postautalvánnyal összesen 15,278 forintot folyt be a m. ált. hitelbankál. A szeretetház titkárságához eddig 4607 gyűjtőív vagyis díszalbum-lap érkezett vissza 21,432 sajátkezű névalírással ellátva. A szeretetház elhatározta, hogy a hitelbankhoz beérkezett összes postautalvány-szelvények, kemény papírlemezekre ragasztva és díszes keretekbe illesztve, a Klotild szeretetház helyiségeinek feldíszítésére használtassanak fel, nemkülönben a főhercegnőknek átnyújtandó díszalbum-lapokon előforduló összes nevek betűsorban kiirattatván, keretekbe helyeztessenek és az egyeslet helyiségeiben felfüggesztessenek.

A kapitányi szobából. Szegedről írják: Javabéli cigány menyecske állított be a minap Bérczy kapitányhoz két gyermekével. A legnagyobbat vezette, a legkisebbet a karján tartotta. Sok köszönés és alázatos „kezet-lábát csókolom“ után a következőképen adta elő kívánságát: „Kolompár Józsefnek vagyok, csókolom kegyes kezeit a főkapitány urnak; az uramat megszurtták a vásárbán, aztán meg rabságra vetették a kórházban. Azért jöttem a tekintetes nagyságos urhoz, ha valami iráskát kegyeskedne adni, hogy kiszabadíthatnám az uramat a rabságból.“ — „Hiszen nincs a maga ura rabságban, — mondja az alkaptány — csak a sebét akarják kigyógyítani.“ — „Nem fáj neki a sebe, kérem alásan, eljőne az utánam meg a neveletlen árvái után, csak hogy nem eresztik onnét, mert rabnak tartják, pedig ő ártatlan az egészenben, azok voltak a bűnösök, a kik megszurtták. Eressze ki, kérem alásan, (itt a magával hozott fiú elkezdt keservesen visítani) itt van ez a sok szegény árva, 9 neveletlen gyermek a nyakamon, nem tudok kenyeret adni az istenadtáknak; pedig nézze nagyságos uram, ez a kicsi milyen éhes itt a karomon. — Meg a többi árvák is együtt sírnak ezekkel, én meg szegény asszony nem tudok nekik élelmet adni.“ A kapitány úr még csak azt nem akarja érteni, hogy lehet az a kilencz gyermek árva, mikor apja-anya van; csak hogy erre azt feleli Kolompárné, hogy mit ér az apa, anye, ha egyiknek sincs vagyunkája? Erre a praktikus gondolkodásra valló észrevétel után a füstös rajkó anyjával együtt sírni kezd, a mi hasonlóan buzdítja a másfél éves csecsemőt is, a kiről még a takarót is leveszi az édesanyja, hogy jobban hallassék a sírása. Az általános megindulásban pedig a kapitány úr elővesz egy üres lapot, tintába mártja a tollat és írni kezd. Alig teszi az első betűket papírra, diadalmas zokogásban tör ki a cigány család, hogy még sem hagyják el a szegény embert, hanem van a világon még istenfélő ember, a ki visszaadja 9 árva gyermeknek a gondviselőjét...

Budapest rejtelmei. Éj volt, s a néma csöndet nem zavarta semmi a külső stáció-utcában, csak a 40-ik számú házból hatolt ki valami sajátszerű nesz, mely figyelmessé tette az arra menő éji vándort. Elhagyott haldokló utolsó nyögése vagy tönkrement szerelmes búcsú sóhajtása volt? — kérde a figyelmező s gondolkodóba esve hallgatódzott tovább. Egyszerre erősült a hang s akkor már valami édes álomkép viszhangja gyanánt tünt föl, de a következő pillanatban az éji vándor háta a legnagyobb fokú borsódzásnak adta magát, mert a hang mindegyre kinosabb hörgéssé fajult, mintha csak fojtogatnának valakit. Becsünetni egy pillanat műve volt, a ház mesterné megjelenése egy óráé. „Rémes hangokat hallok ebben a házban. Valakit fojtogatnak.“ A ház mester megretten s elindulnak a hang után. Utközben magokhoz vesznek egy nagy botot, meg egy szabót, ki a házban lakik s éjjelnappal revolverrel jár. Az éji vándornak csak a ház faltövébe fektetett nagy létra maradt. A hang levezte őket a kertbe, annan a kertbeli nyári lakhoz. „Ki lakik itt?“ kérde suttogva a létrás úr. „Tauser Mihály háztulajdonos és kerületi esküdt tizenkét darab disznója“, sugta vissza titokszertű ködbe s egy lepedőbe burkolódzva a ház mester. „Akkor hát azok rőfögnek, hogy ki hallatszik az utcára?“ „Bizonyosan, hogy valószínű“, szölt a szabó s revolverét zsebre vágva, néma megvetéssel ott hagyta a tanakodókat. „Hát szabad azt, — kérde az éji vándor, — hogy egy kerületi esküdt, kinek jó példával kellene előljárni, disznóhizlalót állítson egy belső telken? Hiszen az ilyenért más embert csunyán megbírságnának?“ „Ne tessék felelni, — szölt titokszertűen a ház mester menetközben, hogy sok van a világon külön különféle!“ Ezzel a hatost zsebre vágván, becsapta a kaput, az idegen pedig rohamléptekben és vakaródzva menekült a rőfögő sóhajok tanyája környékéről.

Férfiszöktető zsidó lány. Schlesinger Ida zsidó lányt, ki Nagyváradról Reich cipőcsináló zsidót felesége mellől megszöktette, a lapokban közölt közözlésével alapján Szegeden felismerték és elesítették. A zsidó Julia Rómeo-jával már utban van az új Jeruzsálem (Nagyvárad) felé — tolonczlevéllel. Hogy a majszttert és a csábító donnát az elhagyott asszony, mily meglepetéssel várja, ez időszert még titok.

Zsidó mákvirág. Egy Steiner Samu nevű zsidó kölyköt csipett el a rendőrség. A szépen indult zsidó gyerek csak 17 éves és már is 20 lopást követett el egy Weiskopf nevű orgazda biztatására. (Mi lesz ebből a suhancból, ha oly idős lesz mint Montefiore Mojsze? borzasztó még csak rá gondolni is. Rowez.)

T Á R C Z A.

A VAKAND.

— REGÉNY, IRTA: MARGITAY DEZSŐ. —

(Folytatás.)

Egy nő, ki már élettapasztalatokkal bír, soha sem fogja első mondanivalójának e szót: szeretlek, hanem úgy intézi ügyeit, hogy ő csupán igen-nel legyen kénytelen válaszolni.

A fiatal leány, ki mitse, tud azon mellékes dolgokról, melyeket a világ a szerelem fogalmával egyesít, s ki e szó alatt: szerelem csupán ábrándjainak szűzies világát érti, nem képes fölfogni: mi szűzen van abban, ha érzelmeinek nevét hangosan kiejti?

Szomor mosolyogni igyekezett Anna vallo-mása fölött s úgy tett, mintha szólni akarna.

— Nem, ne szakítson félbe! — Én tudom, hogy e pillanatban miattam szenved. Nem tettem volna róla föl, hogy saját magának ellenségévé váljak, — kivél óvakodnia kell egyedül maradni!

— Öngyilkossági kísérletre gondol?

— Tagadja azt?

— Határozottan.

— De

— Valószínű, hogy valamely tévedés vagy félre-értés következtében sebesített meg.

— Mily vigasztalók szavai! Oh, hisz ön oly magas szellemű; az öngyilkosság ördöge pedig csak a kislelkűeket szokta eltántorítani. . . . Mily kimondhatatlan boldognak érzem magamat, hogy képes reám hallgatni, hogy megértethetem vele, minek elmondására idejöttem; e két szót: szeretem önt!

Szomor ismét mosolyogni igyekezett, de a mosoly fáradt és bánatos volt.

Aztán megnyitá ajkait és lágy hangon viszonzá: — Ellenkezését tanusította.

— Oh tudom; ezt azért gondolja, mert a legutóbbi napokban kerültem. De ez nem azért történt, mintha nem szerettem volna önt mindég; oh nem! Ez a kötelesség küzdelmé volt a szerelemmel s e harcban mégis az utóbbi lett a győztes . . . mert ágyánál állok.

— Nem, nem; ön egy idegen férfi életéért könyörgött Remegett érette.

Anna meg volt lepetve, kezeit szívére tette.

— Esküszöm, hogy csalódik. En senki másért: egyedül önrét remegtem Egy férfival szemben, kinek golyója mindig célzt talál, — ön, kit sohasem láttam löni. — Hozzá nem fordulhatam, mert egyedül önhöz volt bizalmam s aztán vele szemben nem volt szabad sejtetnem, hogy életéért remegek. Kettős okom volt erre; először: úgy még bizonyosabb lett volna halála, s aztán Ha érette féltem volna a párbajtól, úgy nem volnék e pillanatban itt. De eljöttem, mert szeretem önt; eljöttem annak dacára, hogy lépésem kedves anyám szívét törheti meg. — Eljöttem, bárha a miatt a világ gúnyjának lennék is kitéve; bárha mindent vesztek, mi előttem e földön becses lehetett s bár ha tudom, hogy szerelmem soha soha nem fűzhet bennünket egygyé.

Szomor fáradtan hunyta be szemét s aztán félénk hangon kérdezé:

— Tehát már el van határozva?

— Nem, nem; semmi sincs elhatározva. — A kötelesség, anyám iránti szeretetem parancsolta azt s én föltevém magamban, hogy habár egy életre boldogtalanná leszek is általa, — ne jévé leszek ez embernek, kit megvetelek. De erőm elhagyott; én nem vagyok képes tovább színelni. E világon egyedül ön az, kit szeretni képes vagyok; de int-hogy ön nem lehetek

Szomor arca csodálkozást fejezett ki.

— Talán anyja büszkesége?

— Oh nem! Ó egy megsemmisített, megalá-zott nő Büszke volt, míg nem kényszerül: pirulni De most En hálátlan leány; természetellenes gyermek; én nyomorut, kinek nem volt elég erőm őt szerelmem árán a megaláztatástól megmenteni . . . ! S ezt mind azért, mert önt szeretem.

A betegnek rosszul esett e hang; szemöldeit kissé összevonta s vonakodva mondá a következő szavakat:

— Még nem tudja senki lépését, egyedül Lilia, kívül eszméletlen visszatértekor beszélni hallottam. En igérem önnek, hogy ő néma lesz, s ha azt hiszi, hogy ez által anyját a pirulástól megmentheti

— Ne értsen félre! itt nem ezen estvérről, és nem is anyám büszkeségéről van szó.

— Vagy talán nem tudná, mily vég nélkül szeretem, s hogy mily kint okozott nekem bideg-sége által; nekem, ki nem hittem, hogy még valaha szeretni lennék képes és ki az örülethez álltam közel, midőn önt tölem elfordulni láttam?

Anna kezeire nyugtatá homlokát.

— Oh, ön nem érthet meg engemet, érzem, tudom azt; de fájdalom, csakhamar meg fogja ismerni okaimat, és akkor akkor

— Szabad kérnem, hogy befejezze mondatát?

— Akkor így fog szólni: E leánynak

igaza volt; közöttünk áthághatlan válaszfal áll.

— Szomor bámuló tekintettel nézte a mellette szemlesítve álló leány arcát.

Anna sóhajta kezdett ismét beszédebe.

— Ön egy fényes család ivadéka, ki sokat tart homálytalan hírnevére.

A halványarcú férfi fűrkészőleg figyelte meg Anna arcát, mintha afelől akarna magának meggyőződést szerezni, hogy az csakugyan öntudatosan beszél.

Hanem Anna tekintete nagyon is öntudatosan beszélt azon kétségbeesésről, melyet szívében érzett.

— De Anna! tudja-e, hogy ön igen saját-ságos dolgokat beszél?

— Ah, istenem; mily boldogtalan vagyok! S még csak a könyvek is meg vannak tagadva tőlem!

— Zokogta Anna, anélkül, hogy csak egy könyvet is képes volna ejteni. — Elveszíteni mindent, — mindent . . . ! Nekem azt mondák, hogy ön meggyilkoltatott, s én ide siettem, hogy még egyszer látva, megszünjem szenvedni.

— De Anna!

— Meg vetné-e ön egy névtelen szerelmét?

— Kérdé ez, csüggetegül lehajtott fejét gyorsan fölkapva s kémelelő tekintettel vizsgálva Szomor vonásait.

— Egy névtelen szerelmét?

— Az ég nevére feleljen gyorsan.

— Igen; — Miután egyedül önt szerethetem.

— S ha én névtelen: — egy, a társadalom által eltaszított, vagyon, szülék, rokonok nélküli szegény teremtés lennék?

— Oh, akkor még inkább szeretném önt, miután úgy szüksége volna rám; — viszonzá Szomor, anélkül, hogy csak egy pillanatra is habozott volna.

Anna örömtől ragyogó arccal ragadta meg Szomor feléje nyújtott jobbát s két köny gör-dült végig arcáin.

Croesus király fiának ajkiról a fájdalom sajtolta ki az első szavakat, minthogy az előtt néma volt; Anna szemei pedig megnevedesültek, midőn látta, hogy családott, azt hívén, hogy veszve van.

— Megbocsáthat-e nekem, hogy csak egy per-czig is kétkedni tudtam nemesszívúsége fölött? Nem! én nem kétkedtem; de elvesztésének gondolata elviselhetetlen lett volna rám nézve; meg-rettentem a sötétség megpillantásakor, pedig tudom, hogy nincsenek kísértetek.

— Hanem még adósom a magyarázattal, hogy különös szavait megérthessem.

— Most már félelem nélkül fogok mindent elmondani, mert nem félek többé, hogy arcát elfordítja tőlem.

— De grófnő

— Nem, ne nevezzen grófnőnek; én nem vagyok grófnő.

Szomor nyugtalanul emelte föl fejét.

— Ön s vele együtt az egész világ családott; azt hitték, hogy én gróf Szentannay Algernon leánya vagyok! Nem! én nem vagyok az, — én csak egy szerencsétlen teremtés vagyok, ki név nélkül született.

— Nagy isten! szavai elrémítettek. — Anna! mi történt, hogy így összezavarodtak gondolatai?

— Ne, ne rettenjen meg, — mit elmondok, nem valami örült beszéde. Igaz, hogy atyám nőül vevé anyámat s én az ő egyetlen gyermekök vagyok, de a törvény még is névtelennek fog nyilvánítani, miután atyám már nős volt, midőn újabb házasságra lépett.

Ez utóbbi szavakat csak alig hallhatólag ejté ki. Gyermeki kegyelethez gátolta őt, hogy méltatlan atyja bűnéről hangosan beszéljen.

Szomor kerekre nyílt szemekkel nézett reá, mintha nem értette volna a mondottakat.

— Ön mint az ország törvényeit ismerő férfi jobban fogja tudni, mint én, hogy azon gyermek, ki egy második házasságból születik, mialatt az első még mindig főnáll — törvénytelen.

— De hát hogyan, — miként történhetett?

— Atyám Olaszországban egy énekes-nőt vett nőül, ki azonban őt hűtlenül elhagyta. — E nő, — nevét nem tudom — még élt, midőn szüleim között a házasság kötöttet.

— És mind ezt honnan tudja ön?

— Admiralli birtokában van e titoknak, melyről anyám mitsem tudott előbb. Ő fölfedezé anyám előtt és okmányok által be is igazolta azt.

— Ah, tehát mégis igaza volt a jogigazgató-nak, midőn azt mondá, hogy Szentannayné nem szereti, hanem féli ez embert; — gondolá Szomor.

Anna folytatta előadását.

— Szegény anyám rabszolgája lett a nyomorult olasznak; hallgatásától függött nevem, társadalmi állásom s az ő becsülete, mely életénél is drágább előttem.

— De ön, hogyan jutott ön a szörnyű titok birtokába?

— Azon estve, midőn ön az ibolyát adá nekem, anyámhoz siettem, ki a remete kiosqueban időzött. Admiralli éppen nála volt véletlenül tanujává lettem beszélgetésöknek. A nyomorult kezemet követelte anyámtól, — jutalmul hallgatásáért.

— S a grófnő?

— Ő megtagadta azt. De Admiralli fenye-getőzött, hogy tudára hozza a világnak, hogy

anyám csak kedvese volt férjének, s hogy én tulajdonképen törvénytelen s így névtelen gyermek vagyok.

Szomor elmerengve gondolkodott; látszott, hogy minden szellemi erejét megfeszíti, a rend-kívüli esemény átgondolása végett.

Anna néhány másodpercnyi szünet után újra felvette elbeszélése fonalát:

— Anyám határozottan megtagadta, hogy engem dobjon áldozatul hírneve megmentése cél-jából. De én fölfogtam szörnyű helyzetét; tudtam, hogy szíve fog megszakadni, ha gondosan őrzött hírnevét rögtön tönkre tétetni látandja, s elhatá-rozám akarata ellenére is áldozatul vetni magamat, hogy megmentsem őt a szegénytől, mely bizonyo-san megölte volna.

Itt lesüté tekintetét, mintha a fölött, mit elbeszé- lend, szegyenkezni lenne oka s némi habozással folytatá szavait:

— Hogy céloamat elérjem, vonalmat kellett tettetnem az iránt, kit e földön leginkább gyűlöl- tem; s tettem azt, hogy anyámat megcsalva, elhítes- sem vele, miszerint nem áldoz föl, ha kezemet Admirallinak igéri Hanem nem számí- tottam jól! Erőm elhagyott s érzem, hogy nem vagyok képes tovább színelni; hogy nem titkolha- tom ön iránti szerelmemet!

Szomor még néhány másodpercig gondol- kozott. Aztán összevonta szemöldeit és beszélni kezdett.

— Még eddig — úgy hiszem — nem tudta meg senki távozását a kastélyból.

— Most már ez közönyös reám nézve. Ön tudja valódi állásomat s nem vonja meg szerelmét tőlem, — nemde?

— Nem sokára virradni fog; önnek azonnal távoznia kell e helyről. Még csak sejteni sem szabad senkinek, hogy a kastélyt elhagyta.

— Csak hadd tudják meg; már nem törődöm vele. Én az ön ágyánál maradok, hogy ápolhassam; hiszen úgy sem volnék képes tovább is titkolni, hogy szerelmem!

— Ágyamnál nem maradhat, miután én is elhagyom azt.

— Ön? de hiszen meg van sebesítve s talán veszélyesen.

— Csekélység az egész! A golyó csak mell- húsomat fúrta keresztül s én elgyengültem, mert sok vért veszíték — Ön tudja, hogy értek egy kicsit a kuruzsoláshoz? — tevő utánna gyöngé mosolylyal.

— A gyöngeség is elég ok, hogy ágyát el ne hagyja. Aztán mit is akarna azon kívül tenni?

— Kell, hogy az ön kezének fölfalozása nél- küül elhallgattassam azt, kinek a titokról tudomása van.

— Oh istenem! — Ön a viadalra gondol?

— Úgy hiszem, hogy más eszköz nem áll rendelkezésünkre.

— Nem! — Soha! ön az enyém s én nem egyezem bele, hogy veszélynek tegye ki magát.

— Legyen nyugodt; a kihívott fél én vagyok, s következképek az első lövés enyém. Hahogy golyóm talál, szerelme lesz jutalmam Oh ne féljen! én nem szoktam zajt ütni csekély tehet- séggel Kezem nem fog remegni; holnap nem lesz többé, ki hallgatásáért kezét követelné.

Anna reábámult a szőlóra s karjaival átkarolta őt, mintha erővel is vissza akarná tartani.

— Nem, nem! én nem egyezem bele!

— Gondoljon anyjára, kit az által a szegény- haláltól menthet meg. Engedje érette tennem.

XVII.

Columbus tarka fája s Newton almája.

E pillanatban fölnyílt a terem ajtaja s azon át egy magas termetű nő, sűrű fátyollal fején, lépett be.

Midőn Annát Szomor ágyára borulva megpillantá, fájdalmas sikoltással rohant feléje; azt lehetett volna hinni, hogy szenvedélyesen fogja letépni a most még halványabb férfi kebeléről, de a helyett átölelte a leányt s arcát ruhái közé rejté, hogy a rajta erőt vevő fuldokló zokogás hang- jait mérsékelje.

— Anyám! — kiáltá Anna.

— Asszonyom! — szölt Szomor, meglepetten.

— Egyetlen gyermekem! Szobalányodtól meg- tudva, hogy távoztál, sejtettem, hogy utad ide vezetett Oh, hogy nem határozhatjuk meg a pillanatot, a meddig élni óhajtunk!

Anna átkarolta a zokogó nő nyakát.

— Anyám! tudom, hogy fájdalmat okoztam neked, de engedj meg gyermekeknél, kinek nem volt elég ereje szerelmét leküzdeni Anyám! én szeretem őt s ezt hangosan kimondom előttem, hogy meggyőztelek afelől, miszerint nincs ok, mely róla lemondani kényszeríthetne.

Szentannayné kibontakozott leánya karjai közül s szigorú arczot akart mutatni, de megpillantva leánya kétségbeesett tekintetét és halvány, remegő ajkait, ereje elhagyta, s miközben egy tám- lánnyá hanyatlott, mély bánattal csupán ennyit tudott sutogni:

— Szegény, szegény leányom!

(Folytatása következik.)